श्रीगणेशायनमः ईश्वरोत्काचूनुवैराहासस्मापिसुभाषितान् पशम्याकृष्यान्वितोयम्यः मङ्क्षेपतोमया १
विनाशदुःधांनाशोधनवेरार्पतत्वित् यतः स्वप्नेनिशिप्राप्नाशिवतत्वविचारणा २ अतः मन्त्रेहरोत्पायां
तेषणीयेनमानसम् तत्रयेसिम्ब्यापचतुरैर्वीरन्विनामणोक्तवित ३ यस्माःभ्यासप्रसारेनविगत्नो
धनद्वेषाः जेनाः परमैस्थानांतस्माभ्यासोविधीयते ४ एकोपियत्रनगरेप्रसिद्धः स्याद्दूनुद्वेरःततोयान्न
रयोहूरंमगासिंहगरुडादिव ५ धारणविधिः आचार्येणधनुर्दयंब्राह्मणोसपीक्षिते। लुब्धेधनैरुतप्रे
चमरुद्वेनरीयते ६ ब्राह्मणापधनुर्दयंवङ्कंवैश्वियापच वैश्यायरापयेत्कुन्तंगरांशूद्रस्यराप्
येत ७ धनुश्चक्रंगरांकुन्तंवङ्कंचछुरिकातथा सप्तमंवाहुयङ्कंस्यारेवंयद्वानिसप्तधा ८ आचार्यः
प्रसन्नयङ्कः स्याज्ञनुभिर्भागवस्तथा द्वाभ्यांचैवभवेद्धेषकेनगणकोभवेत् ९ हस्तः पुनर्वसुः पुष्यो
रोहिणीचोत्तरात्रयम् अनुराधाश्विनीचैवरेवतीरशमीतथा १० जन्मस्थेचत्रतीयेचषष्ठेवैसप्त
मेतथा दशमैकादशेचन्द्रेसर्वकर्माणिकारयेत् ११ तृतीयापञ्चमीचैवसप्तमीदशमीतथा त्रयो
दशीद्वादशीचतिथयस्तुशुभामताः १२ सूर्यवारःभृगुवारोगुरुवारस्तथैवच एतद्वारत्रयंधन्यंप्रा

म्भेशस्त्रकर्मणा १३ एभिर्दिनैस्तुशिष्यायगुरुः शस्त्राणिदापयेत् तत्तत्पर्वदानहोमाभ्यांसुगचेद्
विधानतः १४ ब्राह्मणान्भोजयेत्तत्रकुमारीभ्यापिभोजपेत् वरणंमन्त्रविप्राणांजपार्थेवाहयोः
शुभम् १५ नमः शङ्खधरायेतिजपः कार्योविचक्षणैः तापसान्पूजयेप्रज्ञायेचान्येशिवयोगिनः
१६ अन्नपानादिभिश्चैववस्त्रालङ्कारभूषणैः गन्धैर्माल्यैर्विचित्रैश्चगुरुंतत्रप्रपूजपेत् १७
कृतोपवासःशिष्यस्तुमृगाजिनपवित्रितः वह्वञ्जलिपुरस्तत्रयाचयेद्गुरुतोधनः १८ अङ्गुमा
त्रतनुः कार्यः शिवोक्तः सिद्धिमिच्छता आचार्येणतुशिष्यस्तुपापघ्नोविघ्ननाशनः १९ शिवा
स्यानेत्रसेदीर्घंवाहुयुग्मेचकेशवम् ब्रह्माणंनाभिमध्येतुजङ्घयोस्तुगणाधिपम् २० ॐह्रौं
शङ्खायनमः शिखायाम् ॐह्रौंकेशवायनमोवाह्वोः ॐह्रौंब्रह्मणेनमोनाभौ। ॐह्रौंगणपत
येनमोजङ्घयोः ईदृशंकायमेन्यासंपेनश्रेयोभविष्यति अमेपिदुष्टमन्त्रेणनहिंसन्तिकदाच
न २१ शिक्षायमानुसंचापंधनुर्मन्त्राभिमन्त्रितम् कारयेत्काष्ठाभिमन्त्रेणदारुदोषविधा

नतः २२ प्रथमंपुष्यवेधंचकलहीनेनयत्निणा ततः फलयुतेनैवमत्स्यवेधंचकारयेत् २३ मांसवेधंततः
कुर्यादेवंवेधोभवेत्त्रिधा एतैर्वेधैः कृतैः साङ्गाः शराः स्युः सर्वघातकाः २४ वेधनेचैवमासन्नशरणा
तोयदाभवेत् पूर्वदिग्भागमाश्रि तदास्याद्विजयीसखी २५ दक्षिणेकलहो घोरोविदेश
गमनंतथा पश्चिमेधनधान्यंचसर्वंचैवोत्तरेशुभम् २६ ऐशान्यांपतनंदुष्टंविदिग्भेन्याः शुभामताः ह
र्षपुष्किराश्चैवमिद्विराः सर्वकर्मणि २७ एवंवेधत्रयंकुर्याच्छङ्कु इन्द्रुभिर्मितैः स्वनैः ततः प्रधानगर
वेधनर्वाणत्रिवेदयेत् २८ अथचापप्रमाणम् प्रथमंयौगिकंचापंयुद्धचापंद्वितीयकम् निजबाहव
लोन्मानात्किञ्चिद्हीनंशुभंधनुः २९ वरंप्राणाधिकोधन्वीनतप्राणाधिकंधनुः धनुर्यावीप्रमानस्तुधन्वी
लक्षंनपश्यति ३० अतोनिजबलोन्मानंचापंस्याच्छुभकारकम् देवानामुन्नमंचापंततोन्नंचमान
वम् ३१ अद्वैपञ्चमहस्तंतुश्रेष्ठंचापंप्रकीर्तितम् तद्धितेपंधनुर्दिव्यंशङ्करेणधृतंपुरा ३२ तस्मात्परशु
रामेणाततोद्रोणेनधारितम् द्रोणाद्धृहीतंपार्थेनततः स्वर्गमकिनाधनम् ३३ कृतेयुगेमहादिव्यस्त्वेता

यांचापिराघवः द्वापरेद्रोणविप्रश्चरैवंचापमधारयत् ३४ चतुर्विंशांगुलोहस्तश्चतुर्हस्तोधनुस्मृतम्
तद्धनुर्मानवंचापंसर्वलक्षणसंयुतम् ३५ त्रिपर्वैपञ्चपर्वैवसप्तपर्वैप्रकीर्तितम् नवपर्वैचकोदण्ड
चतुर्हस्तंशुभकारकम् ३६ चतुःपर्वैचधनुषं विवर्जयेत केषांचिद्भवेद्यापंवितस्तिनवमंमितम् ३७ अति
जीर्णमयङ्कंचस्नानिधर्षंतथैवच दग्धंछिद्रंकर्तव्यंतथाचान्तरहस्तकम् ३८ गुणहीनंगुणाक्रान्तंकाण
दोषसमन्वितम् गत्वग्भिनकर्तव्यंतत्वग्भिनंचैवच ३९ अपकृंभङ्गमायातिस्नानिभोगेनुकर्कशम्
स्नानिधर्षंतुमोहेगंकत्वहोवाश्वैःसह ४० दग्धेनदग्धनेवेशमछिद्रंयुद्धेविनाशनम् वासेलक्षंनलभेत
नष्टेवामन्नरेपिच ४१ हीनेनुसन्धितेवाणेमङ्गाकारकम् आक्रान्तेनुपुनः कापिनलक्षंप्राप्यतेदृढम्
४२ गत्वग्भिनत्वग्भिधनुर्हानिकरंधनुः गणैर्दोषैर्विनिर्मुक्तंसर्वकार्यकरंशुभम् ४३ शार्ङ्गंपुनर्ध
नुर्दिव्यंविष्णोः परममायुधम् विनस्तिसप्तसमानेनिर्मितंविश्वकर्मणा ४४ नस्नायुनचपाताख्यंनभ
मोकस्मिन्करे नद्भनुर्वेणमायातिमुक्तेकंपप्रदोन्नमम् ४५ पोतवेयनुपत्काथैवहुवत्सरशोधितम्
विनस्तिभिःसार्द्धषड्भिर्मितंसर्वोर्वसाधकम् ४६ प्रायोयोग्यंधनुः शार्ङ्गंगजाग्रोह्याश्वसारिनामरपि

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017

मांचपक्षीनांवांसंचापंप्रकीर्तितम् ४५ अथगुणलक्षणानि गुणानांलक्षणंवस्येयादृशंकार्येद्गुणम्
यत्समत्वेगुणाः कार्यःकनिष्ठानामसम्मितः ४८ धनुःप्रमाणेनिःसन्धिःग्रन्थिभिस्त्रिगुणान्वितैःवर्तितस्याद्गु
णाःश्लक्ष्णाःसर्वकर्मसहोमधि ४९ अभावेपक्षसत्रस्यगोरणीसानुधिष्यते गुणार्थेमपवायात्राः सायं
वोमाहिषागवाः ५० तत्कालहृतगोकर्णचर्मणाछागलेनवा निर्लोमशान्तनूपेणकुर्याद्गुणमृजुम्
५१ पक्षवंशान्वचाकार्योगुणास्तस्यावशेदृढः पक्षसत्वेसमत्वंसर्वकर्मसहोमधि ५२ प्राग्नेभाद्रपरेमासि
त्वगकैस्यविधीयते तस्मात्सत्रगुणाः कार्यस्त्वष्टगुणकल्पः स्मृतः ५३ अथसारः अतःपरंप्रवक्ष्यामि
शार्ङ्गोलक्षणंशुभम् स्थूलंचनातिसत्वंस्यान्नोपक्वंनकुमूर्मिजम् ५४ हीनग्रन्थिविरीणंचवर्जयेद्गो
दृशंशम् शृंगोर्ध्वमिसपर्यंचपादरंसमयालृतम् ५५ कठिनंचतथैलेकाग्रंयद्धनुर्यात्समरेशुभम् तौ
हस्तौमुष्टिहीनौतुदैर्घ्येस्यात्येकविंशिका ५६ विंशयाशरमानेघुयन्नेषाकर्षयेन्नतः कक्षहृदयशीर्षानां
मन्यारक्षौज्यकेकिनाम गृहीत्वागोकुरीषाणिचपक्षाग्रेतुशोभनाः एकैकस्मिंशरस्यैवचतुः पक्षाणि
योजयेत् ५८ षडङ्गुलप्रमाणेनपक्षच्छेदंचकारयेत् दशाङ्गुलमिताः पक्षाश्रेष्ठाश्चापस्यमार्गणा ५९

= नन्दी शौरणि
कृतोलेपः
मुरः शस्त्रसो
नथ इत्तिप
चमो पाक
लेपनेत्यपि १

योज्यारक्ष्यतुःसक्षात्सन्नह्यस्वापुनर्नुभिः शरश्चविविधोज्ञेयस्त्रीपुंश्चनपुंसकः ६० अग्रेस्थूलाभ
वेन्नारीपश्चात्स्थूलोभवेन्नरः समंनपुंसकंज्ञेयंनस्त्रीपौंप्रशस्यते ६१ हरणानंयवत्पाचपृष्ठोभेदृढ
दृढम् अथफलक्षणानि फलंतुमृदुलोहस्यसुपाण्डुरंतामलंतनम् ६२ योजयेद्गृध्रलेपेनशरेपक्षान्सु
शोभनः आरामुखंहरंचगोऽङ्गंचाद्रंचनूकम् ६३ सचीमुखंचभद्रंचवत्सदन्तंहिभल्लकम् कर्णिकिं
काकनुखंचनपाप्यम्याम्यतेकशः ६४ फलाविरेशरेशेषुभवन्तिबहुरूपतः आरामुखेनवैचर्महरंप्रे
णाचकाङ्कंकम् ६५ सचीमुखेनकवचंत्वङ्चनूणामन्तकम् भल्लेनहरयंवध्यंहिभल्लेनगणाशरः ६६
लौहंचकाकनुखेनत्वङ्गोपङ्केनच अग्रतोपङ्केयंमृदुकार्यविनिर्मितम् ६७ मुखेनत्वौ
हकाखेनवेध्यंश्रृंगत्वसम्मितम् अथपापनम् फलस्यपापनंवक्ष्येविषौषधिविलेपनम् ६८
येनरूपेणयच्चर्मोणिमेरयेन्नरूपणंवन अविशीतमनाविद्धंपीतनष्टंतथौषधम् ६९ ततोनिर्वा
पितंतैलेलोहंतन्नविशिष्यते पिप्पलीसैन्धवंकुष्ठंगोमत्रेणानुपेषयेत् ७० अनेनलेपयेच्छस्त्रं
लिप्तंचाग्नौप्रतापितम् पञ्चभिर्लेपनैःपिष्टैमपुंसिकैःसप्तवैःसह ७१ एभिर्विलेपयेच्छस्त्रंलिप्तंचाग्नौ

प्रतापयेत् शिरसीग्रीवानुवर्णोभंतन्नवीनेतप्रोषधम् ७१ ततस्तुविमलंतोयंयापयेच्छुल्बमुत्तमम् ॥
अथनाराचनालीकौ सर्वतोलालपेवर्णानाराचास्त्रमकीर्त्तिताः पञ्चभिः एषुत्रैः पत्रैयेक्राः सिद्ध
न्तिकस्मिन् वर्णाश्चपारपाराद्वैवर्णाश्चौत्सायसाश्चये ७४ समग्रमार्गेणानस्यफल्गमत्वशलाकया
विरूढ्वा रेशभेरेनतेचनानाभिधामताः ७५ नालीकालघवोवर्णानलयन्त्रेणनोदिताः अस्मद्दूरपाते
पुद्गलग्रहेषुसम्मताः ७६ अथस्थानमुपाकर्षणालक्षणानि स्थानान्यष्टोविधेयानियोजनेभिन्नक
र्मणाम् मुष्टिः पञ्चप्रकारविधाःख्याताश्चामाः पञ्चप्रकीर्तिताः अथतोवामपार्श्वरश्मिर्णजानुकु
ञ्चितम् अस्तीढंतुप्रकर्त्तव्यंहस्तद्वयमविस्तरम् ७८ प्रत्यालीढेतु कर्त्तव्यंवामंवैजानुकुञ्चितम् रश्मि
र्णांचपुरस्तद्दूरपातेविशिष्यते ७९ पादौद्वौविस्तरौकार्यौसमौहस्तप्रमाणतः विशालंस्थानकंज्ञेयंकू
टजस्तम्भवेधने ८० समपादेसमोपादौनिःकम्पोचसंस्मृतो। अर्द्धसमेचपूर्णवामेहस्तमात्रेणतंवे
पुः ८१ आकुञ्चितोरुपत्रहौजानुभ्यांपरगोगतौ रङ्गेरङ्गमितिप्राहुःस्थानकंरूढभेदने ८२ स
वंजानुगतंभूमोरश्मिर्णसमकुञ्चितम् अथतोयत्रदातव्यंविन्यासक्रमम् ८३ पश्चास

नाम्नजङ्घास्मरणभूमेर्कटिरश्मिर्णजेघासंकोचनप्रत्यालीढंतद्विपरीतमालीढं रश्मिर्णदृश्यसमत्व
नास्थितिः समपदस्थानंतत्स्थानरेणास्थितेषादृश्यमेवैशाखस्थानं मंडलाकारपादक्रमधारणंमंडलक्रम
पंत्र्यश्रधनुर्धारणंस्थितिर्नृत्तइति केचित्।

नंग्रसिद्धं तेनोपविशेत्पादक्रमम् पश्चिमातन्नुविज्ञेयंस्थानकंसमलक्षणम् ८४ अपरेणामुष्टयः प
ताकावज्रमुष्टिश्चसिंहकर्णोत्तपैवच मत्तरीकाकतुण्डीचयोजनीयायथाक्रमम् ८५ दीर्घोतर्जनी
मत्तपाश्चिताङ्गुष्ठमूलकम् ८६ पताकासाचविज्ञेयातलिकाहरामोत्तरे ८६ तर्जनीमध्यमामध्यमङ्गु
ष्ठोविशतेयदि वज्रमुष्टिस्मृतेयास्फुलेनाग्रमोत्तरे ८७ अङ्गुष्ठपर्वमूलेतुतर्जन्याग्रंसमंस्थितं
सिंहकर्णेतुमात्रेयाशराणांलक्षमेदने अङ्गुष्ठनखमूलेतुतर्जन्यग्रंसुसंस्थितम मत्तरीसाचविज्ञेया
चित्रलक्षस्यविधने ८९ अङ्गुष्ठाग्रेतुतर्जन्यामुत्तरयत्रनिवेशितम काकतुण्डीचमात्रेयाशरस्थूलल
क्षयोजनेयेत ९० अथधनुर्मुष्टिस्थानम स्थानंत्रिविधंप्रोक्तमपऊर्ध्वसमंतथा योजयेच्चित्र
कार्हिकार्येषुविपक्षाक्रमम् ९१ अथज्याहरापातेनसमंलक्षंसनिश्चलम् हृदुत्स्फोटंप्रकुर्वीतत्र
ईस्थानयोगतः ९१ अथज्यायाः कौशिकः केशमूलेचेक्षुरः अङ्गुष्ठश्चाङ्गुष्कः श्रवणोवल्मकर्णश्च
ग्रीवायांभभारनोभवेत् ९२ अथकेस्कन्धनामाचज्याया: पञ्चप्रकीर्त्तिताः कौशिकश्चित्रयुद्धेषु त्र
धोत्सेधशार्ङ्गिकः सात्विकः ९३ वल्मकर्णः सविज्ञेयोभारनो

[illegible] दृढभेदने दृढभेदेचदूरेचस्कन्धनामानमुद्दिशेत् ९४ इतिव्यायाम
धनस्समलक्षणचतुर्विधंज्ञेयंस्थिरंचैवचलंतथा चलाचलंहयचलंवेधनीयंक्रमेणतु ९५ व्यात्मानंसुस्थि
रंकृत्वालक्षंचैवास्थिरंबुधः वेधयेच्चिप्रकाणंस्थिरवेधीसउच्यते ९६ चन्द्रबिंबवेधमयस्तस्यात्मनास्थि
रसंस्थितः चलंलक्षंतुतन्मोक्षमाचार्येणसधीमता ९७ धनीतुचलतेयत्रस्थिरस्तेसमाहितः च
लाचलंभवेद्यत्रतत्समंधमनिन्दितम् ९८ उभावेवचलौयत्रलक्षावपिधनुर्द्धरः नहिज्ञेयंहयचलंभ्र
मणेवहिसाधने ९९ भ्रमेणासंवलितंलक्षंहरंचबहुभेदतम् भ्रमेणकठिनारूढिरीर्तसन्धानमा
प्यते १०० भ्रमेणाचियोधित्वंभ्रमेणाप्राप्यतेजपः तस्माद्गुरुसमक्षंहि भ्रमः कार्योविजानता १०१
प्रथमंवामहस्तेनभ्रमंकुरुतेनरः तस्मिन्चापक्रियासिद्धिरचिरेवजायते १०२ वामहस्तेनुसं
स्थिद्वेपश्चाद्दक्षिणामारमेत उभाभ्यांचभ्रमंकुर्यान्नाराचैश्चशरैस्तथा १०३ वामेनैवभ्रमंकुर्या
त्तस्मिद्वोर्दक्षिणेकरे॥ विशारवेनासमेनैवस्तथाव्याधेचकौशिके १०४ उद्दितेभास्करेलक्षंपुरुषिमा
यानिवेशयेत् अपराह्णेचकर्तव्यंलक्षंपूर्वदिगाश्रितम् १०५ उत्तरेणासनंकार्यंमग्नस्यमधिरोचक

म संङ्गामेणाविनाकार्येनलक्षंदक्षिणामुखम् १०६ षष्टमभ्यान्तरंलक्षंज्येष्ठलक्षंमकीर्तितम् चत्वारिं
शन्मध्यमंचविंशतिश्चकनिष्ठकम् १०७ इतिणांकथितंत्येतन्नाराचानामपोच्यते चत्वारिंशत्रत्नि
शत्षोडशैवमवेत्ततः १०८ चतुःशतैश्चकाण्डानांयोहिलक्षंविसर्जयेत सर्योदयेचास्तमतेमहीं
पोधनिनांभवेत् १०९ त्रिशतैर्मध्यमश्चैवद्विशताभ्यांकनिष्ठकः लक्षंचषडुषोन्मानंकुर्यान्नरो
लक्षसंयुतम ११० ऊर्द्ध्वेधीभवेज्ज्येष्ठोनाभिभेदीचमध्यमः मः पार्श्वधीलक्षमप्यसकनिष्ठोमनोम
या १११ चषानध्यायमः श्रमावास्याष्टमीचैववर्जनीयाचतुर्दशी पूर्णिमार्द्धदिनंयावत्रिषि
द्ध्रमर्वकर्मसु ११२ अकलिगर्जिनेरेवृद्धिनंचयराभवेत् पूर्वकाण्डहतंलक्षमनध्यायंप्रवर्त्तते
११३ भ्रमंचकुर्वेनस्तत्रधनुर्द्धोयदिदृश्यते अपवाभ्यतेचापंप्रथमेवाणमोक्षणे ११४ युद्ध
तेवाणमोक्षंतत्रप्रथमेवाणमोक्षणे। भ्रमंतत्रनकर्त्तव्यंशस्तंमतिमतांवरैः ११५ अपभ्रमक्रिया
क्रियाकलापात्वस्मिभ्रमसाध्याज्जुचिस्मितान पेषांविज्ञानमात्रेणसिद्धिर्भवतिनान्यथा ११६
प्रथमंचापमारोप्यचक्षिकांवध्वेत्ततः स्थानकल्पनतः कृत्वावाणंपाणौकरेप्यसेत ११७ तूल

= षष्टिधन्वान्त

= सन्मो

नंधनुषश्चैवकर्त्रेमंवामपाणिना आरानंचेतनंकृत्वासस्थानंचेतनःपरम् २१८ सकृत्कृष्टचापेन
भूमिवेपंचकायेनमुस्कुर्योच्छिवंविप्राजंगुरुधनुःशरान २१९ माचिन्नमागणेशस्त्राचाणस्याकर्षणम्
निप्राणवाणंप्रयत्नेनवाणोनमहरयेत २२० कुम्भकेनास्थिरंकृत्वाहुंकारेणविसर्जयेत इत्यभ्यासक्रि
याकार्यार्थसिद्धिमिच्छता २२१ षण्मासान्निश्चलेनैवलक्ष्यंविध्यतिनिश्चितम् २२२ अथवाद्वादशाब्दे
यस्यनश्येन्महेश्वरः २२३ एवंवद्वायतेबाणंसर्वत्रसोऽयंहनुः धनुश्चिन्नयेत्तत्रयोच्छेत्तुंशुभमात्मनः
२२३ क्रियासिद्धन्तिआचार्यादूरसिद्धन्तिभाग्यतः राजानोदृढमिच्छन्तिलक्ष्यसिद्धन्तिचेतसः
२२४ जनानांरंजनंयेनलक्षपातात्प्रजायते हीनेनापीहबाणेनतस्मात्प्रशस्तंलक्षवेधनम् २२५ अथलक्ष
लक्षवेधनविधिः विशालस्थानकेस्थित्वासमंसस्थानमाचरेत् गोपुच्छमुखबाणेनसिंहकर्णोचमुष्टि
ना २२६ आकर्षेत्कोशिकन्यायेनशिखांचालक्षयेन्नतः दूर्वापत्रसमोकार्योसमांशोनिश्चलोकृतो २२७
चक्षुषीस्पन्दनेचैवदृष्टिलक्षेनियोजयेत् [illegible] मध्य
दृष्टिगतंज्ञात्वातनुः काणंविसर्जयेत २२८ संवत्सरंवंकरात्रिनलक्षंयोहनाजित श्रमः अथशीघ्र

१ स्कन्धन्यायेनबन्धस्यमुख्यापुच्छगतेनच १ अत्यन्तसौष्ठवान्वाद्धोजोयतेदृढमेरकः ३२ अथशराणांगतयः॥५

सन्धानम् आरानंचैवनृणांगतिसन्धानंकर्षणंतथा २२९ क्षेपणंचत्वणयुक्तोबाणस्यकुरुनेतुयः
निशाभ्यासवशान्नस्यशीघ्रसन्धानताभवेत २३० अथदूरपातनम् ग्रामाद्बहिरुत्तरस्यांदिशिस
न्धानमाचरेत मुष्टापताकयाबाणंस्त्रीचिह्नंदूरपातनम् ३१ अथदृढमेरिनास्त्रन्यायेनचन्नस
मुष्टा ऊर्ध्वमार्गणेनच। अत्यन्तसौष्ठवान्वाद्धोजोयतेदृढमेरकः ३२ अथशराणांगतयः स्त्री
चीमुरलीमानुषीभ्रमरीचत्रलीयका शराणांगतयस्त्रिस्रः प्रशस्ताः कपितावुधैः ३३ सूचीमुखगति
स्तस्यायकस्यप्रजायते पत्रविस्तोकिनंयस्यत्यक्त्वाहीनपत्रकम् ३३ कर्कशेनतुचापेनयः क्षु
ब्धोहीनमुष्टिना मन्दप्रच्छगतिस्तस्यायकस्यप्रकीर्तिता ३४ भ्रमरीकपितात्वेषासदूरस्थभ्रम
कर्मणि-ऋजुत्वेनविनायातिक्षेप्यमाणानुसायकः अथबाणसवत्सनगतिः वामगादक्षिणाचैव
त्यूर्ध्वगाधोगमात्तथा चतस्रोगतयःप्रोक्ताबाणसवत्सनलक्षने वः ३६ कम्पनेगुणमुष्टिस्तुमार्गणा
स्फिटनंभवेत् सम्यक्षीस्पाद्दूनमुष्टिस्तुरावामेगतिर्भवेत् ३७ ग्रहणंशिथिलंयस्यऋजुत्वेनवि
वर्जनः पार्श्वेनुदक्षिणायातिसायकास्तनसंशयः ३८ ऊर्ध्वमु [illegible] रावोपमुष्टिर्गुणमुष्टिरधोभ

वेन समुन्कोमार्गणोलक्ष्यान्वर्धयतिनसंशयः ३९ मोक्षणेचैवबाणस्यचापमुद्विरधोभवेत् गुण
मुद्विर्भवेद्ध्वंतदाधोगामिनीगतिः ४० अथमुद्गरगतयः लक्षबाणाश्चदृढीनांसङ्गसिद्धयश्चभवे
न्तदानीमुज्झितोबाणोलक्ष्यान्नसंवलतिध्रुवम् ४१ निर्दोषशरवृक्षेनध्वस्तमुद्विर्द्वयोज्झितः।भि
नत्तिदृढवेधानिसायकोनात्रसंशयः ४२ स्वाकृष्यलेजितोयध्वंसुद्गरोगाढमुज्झितः नरनागाश्च
कायेषुनसन्तिषन्तिमार्गणाः ४३ बाणाल्लक्षणसमायस्मायस्मेन्यनसमंधनुः यस्मान्नाणसमामौर्वीसध
न्नोधन्विनांवरः ४४ अथदृढचतुष्कम् अयश्चर्मघटश्चैवसन्धिश्चैवचतुष्टयम् योभिनत्तिहित
स्मेषुर्वज्रेणानिवार्य्यते ४५ सार्द्धोत्सप्तप्रमाणोनलोहपत्राणिकारयेत् तान्निभिन्धैकबाणोन दृढघा
तीभवेन्नरः ४६ सपादलक्षंयोबाणं कर्षेणांकुरुतेनरः सधनुर्धरनामेतिद्रोणाविप्रमतंत्विदम् ४७
नावरशपननित्यंमेकैकमधिकंसदा सपादलक्षकरणंपञ्चपञ्चाधिकंक्वचित् ४८ वर्षमा
त्रावधिंकृत्वास्वमानंपूरयेत्क्रमात् बालाभ्यांसमिदंप्रोक्तंद्रोणादिभिरनिन्दितैः ४९ अष्टोत्तर
शतंनित्यमेकोत्तरशतंतपा हूशतंवासदाबाणानामास्तेयोविधीयते ५० चतुर्विंशतिश्च

मर्मणियोभिनत्तीषुणानरः तस्मबाणोगजेनूस्मकायंनिर्भियगच्छति २५१ भाम्यन्नलघटंवेध्यचक्रेमत्सि
एककन्यका भ्रमिंतवेधयेद्योदृढवेधीसउच्यते ५२ अथमुद्गरगतयः लक्षबाणाश्चदृढीनांसङ्गसिद्धयश्चभवे
न्तदानीमुज्झितोबाणोलक्ष्यान्नसंवलतिध्रुवम् ४१ निर्दोषशरवृक्षेनध्वस्तमुद्विर्द्वयोज्झितः।भि
नत्तिदृढवेधानिसायकोनात्रसंशयः ४२ स्वाकृष्यलेजितोयध्वंसुद्गरोगाढमुज्झितः नरनागाश्च
कायेषुनसन्तिषन्तिमार्गणाः ४३ बाणाल्लक्षणसमायस्मायस्मेन्यनसमंधनुः यस्मान्नाणसमामौर्वीसध
न्नोधन्विनांवरः ४४ अथदृढचतुष्कम् अयश्चर्मघटश्चैवसन्धिश्चैवचतुष्टयम् योभिनत्तिहित
स्मेषुर्वज्रेणानिवार्य्यते ४५ सार्द्धोत्सप्तप्रमाणोनलोहपत्राणिकारयेत् तान्निभिन्धैकबाणोन दृढघा
तीभवेन्नरः ४६ सपादलक्षंयोबाणं कर्षेणांकुरुतेनरः सधनुर्धरनामेतिद्रोणाविप्रमतंत्विदम् ४७
नावरशपननित्यंमेकैकमधिकंसदा सपादलक्षकरणंपञ्चपञ्चाधिकंक्वचित् ४८ वर्षमा
त्रावधिंकृत्वास्वमानंपूरयेत्क्रमात् बालाभ्यांसमिदंप्रोक्तंद्रोणादिभिरनिन्दितैः ४९ अष्टोत्तर
शतंनित्यमेकोत्तरशतंतपा हूशतंवासदाबाणानामास्तेयोविधीयते ५० चतुर्विंशतिश्च

र्मणियोभिनत्तीषुणानरः तस्मबाणोगजेनूस्मकायंनिर्भियगच्छति २५१ भाम्यन्नलघटंवेध्यचक्रेमत्सि
एककन्यका भ्रमिंतवेधयेद्योदृढवेधीसउच्यते ५२ अथमुद्गरकाकतुण्डेनचर्मबाणमुखेनहि मत्स्यांश्च
घटंचैवविध्येन्मत्स्योमुखेनहि ५३ अथचित्रविधिः बाणभङ्गकावर्त्तकाष्ठच्छेद्यमेवच विन्दुकंगोलक
मृगंमोक्षेत्रिसजपीभवेत् ५४ लक्ष्यस्थानेधनंकाष्ठंसम्मुखंछेद्यमेवतः किञ्चिन्मुद्विंविधायैवंतिर्यग्द्वि
फलकेषुणा ५५ सम्मुखंबाणमायान्तंनिर्यगायान्तमम्बरे शरंशरेणयः शरंछिन्द्याद्बाणच्छेद्यमउच्यते
५६ इतिबाणभङ्गकाष्ठेः मूलकेशनसंयम्यनत्रचङ्गंवणादिकाम् हस्तेनभ्राम्यमाणंहियोहरन्निसधनु
र्धरः ५७ इतिकरवरदकावर्त्तः लक्ष्यस्थानेन्यसेत्काष्ठंसार्द्धंगोपुच्छमन्त्रिभम् यःछिन्द्यान्नेत्रप्रेणकाष्ठ
च्छेद्यमज्ञायते ५८ इतिकाष्ठच्छेद्यम् लक्ष्येविन्दुंन्यसेच्छुभ्रंसुश्लक्ष्णपूर्णपुष्पवत् हन्तिनंविद्धकंयस्तु
विन्दुयोधीसज्ञायते ५९ इतिविन्दुकम् काष्ठगोलयुगंक्षिप्तंदूरमद्वैपशिम्बिनैः असंप्राप्तंधारयेत्न
द्रोपुच्छमुखेनहि २६० योहन्तिशरयुग्मेनशीघ्रमस्थानयोगतः सस्यात्तन्मर्मभेदोमाम्यः स्यान्मर्म
पार्थिवैः ६१ इतिगोलकयुगविधिः रथस्थेनहयस्थेनगजस्थेनचपत्तिना धावताम्रश्रमः कार्यो ल

तंहत्वंन्निप्रसन्निश्चितम् ६२ इतिधावस्त्रम् अपशब्देधप्रकाः लक्षस्थानेष्वप्रेत्कांशपात्रं
[redacted] हस्तहूयान्तरे ॥ नाडयेछ्र्कगाभिस्तंशवः सज्ञा
यतेयदा यत्रैवोत्पतनेशरंसंसम्यक्तत्रचिन्तयेत् कार्यानियमनो योगास्त्रंतंनिश्चयतांनयेत् ६४
पुनः शर्करायानन्नुतांयेच्छ्रहेतवे पुनर्निश्चयतांनेयंशवः स्थानानुसारतः ६५ ततः किञ्चित्क
तंहरोनित्यंनित्यंविधानतः लक्षंसमभ्यसेद्यावौशरवेधनहेतवे ६६ ततोवाणोनहस्यान्नश्चवधानेन
तौत्तमाधीःगतन्नरः करंकर्मभाग्पैः कस्यापिसिद्ध्यति ६७ अथास्त्रविधिरुर्यादावत्सिद्धिः प्रजायते
श्रमैसिद्धेश्चवर्षासनेवश्यास्यंधनुःकरे ६८ पूर्वाभ्यासस्यशस्त्राणामविस्मरणहेतवे मासहूयेश्रं
मंकुर्यान्प्रतिवर्षंशरहतौ ६९ जातेवाश्वसजेमासिनवमीरेवतादिने पूजयेदीश्वरंचण्डीगुरुंश
स्त्राणिवाजिनः७० विप्रेभ्योदक्षिणांदत्वाकुमारीर्भोजयेत्ततः देवैपश्चबलिंदद्याद्धवोवास्त्रम
द्रुवैः७१ ततस्तुधारयेन्मन्त्रान्वेरोक्तांश्चागमोदितान् आत्मानंकर्मसिध्यर्थंजपहोमविधान
तः७२ व्रालंनाराचगांशैवमेन्द्रवायव्यवारुणान् आग्नेयंचापरास्त्राणिगुरुरन्नानिसाधयेत् ७३ म

नोवाक्कर्मभिर्भावंल्लघास्त्रेणानुचिन्तना। अपात्रमस्पर्शंचघ्रंस्त्रास्त्राणिकुपूरुषम् ७४ प्रयोगंचोप
संहारंमोक्षेन्निप्रतनद्वैः सामान्यैकर्मणिप्राज्ञोनैवास्त्राणिप्रयोजयेत् ७५ अपशस्त्रनिवारणम् हस्ता
र्केखाङ्गीकरोगहीतस्तस्यलेपतः मूरस्यस्याधिरणेपुंसोधैर्यहानिकातरः७६ गृहीतंयोगनस्त्रैत्पा
मार्गस्यमूलकम् लेपमात्रेणावीराणांसर्वशस्त्रनिवारणम् ७७ अधःपुष्पीशंखपुष्पीत्वन्नाचुर्गि
रिकर्णिका नलिनीमूरदेवीचपञ्चमाजारिकातथा ७८ विष्णुक्रान्तात्वसवोसंजटाग्रास्पार्वतीने
वह्नाभुजेविलेपाद्धकायेशस्त्रोपचारिका ७९ सर्वेषाप्राणिसत्वानांभूतारीनांकृतस्मृपा भीतिस्तस्यि
तामस्यमानगोधोशरीरके ८० गृहीतंहस्तनस्त्रेचूर्णांगन्धमूरवीमवम् तत्प्रभावाद्भुजः पुंसः सम्मुखो
नेतिनिश्चितम २०० क्षुछुन्दरीनाकृतस्मृपा भीतिस्तस्यि[redacted]
[redacted]श्रीफलपुष्पचूर्णांगलिप्तगात्रस्यनस्यहूरात् आघ्रायं
गगर्धंहिरोःतिमन्त्रोमरंत्यजेत्केशरिणोयपात्रे २०१ श्वेतार्कमूलंपाणिस्थंवारपेद्ज
प्त श्वेतकंटारिकामूलंव्याघ्रीनामयंहरेत् २०२ पुष्यार्कोत्पाटितंमूलंलेपाद्गजमयामाशुव

संस्थिते रेहेस्कुरुनिनोत्रेमणस्त्राग्रंरणोद्यमम् २३ गन्धार्याश्चोत्तरंमूलंमुखसंस्थंसरावगतम्
शस्त्रौपंचारयत्येवपुष्पाकैंविधिनोद्धृतम् २४ श्वेतायाःशरपुंङ्खं यानरानीलोत्पलपा भुजेशिरसि
वल्केवाप्यिनाशस्त्रनिवारिका २५ मनादिचोरभीतिग्रीग्रहीनापुष्यमास्करे ऋषभस्नामविधिःसा
त्वासवौषधीभिस्तुल्कवस्त्राततःसुधीः २६ माङ्गल्यगीतमसुन्दोदेवान्विप्राश्चपूजयेत् सेनापाल
स्यनाम्नाचबलिंदद्यादिशोदशः २७ शस्त्रागारंचापिसम्पूज्यरत्नामन्त्रंस्मरेन्नतः मूलेनपाहिनो
देविपाहिखड्गेनचाम्बिके । घण्टास्त्रनेनपाहिचापज्यानिःस्वनेनच ॥ इत्यादिपञ्चमन्त्रैश्चरक्षां
कुर्याद्विधानतः २८ दिव्यौषधीर्जलेपंचरत्नवन्पंचकारयेत् किञ्चिद्भुक्त्वाप्रसन्नात्मातत
मन्त्रानाहरेत् २९ सेनापतिंगजारोहांस्तांश्चसप्तमदान्तथा ॥ सुरक्षानस्थानपिधनैर्वस्त्रैश्च
परितोषयेत् ३० एवंसारथिमारोप्यरथेसज्जेततःस्वयम् योजयेद्धानिनः सुद्रुतसमन्तद्वाजि
तश्चमान् ३१ रथेचधारयेद्दृढंकार्मुकाणांचतुष्टयम् चतुःशतानिबाणानांतूणीरौचप्रपूरयेत्
३२ खड्गंचर्मगदांशक्तिंवरीचंमङ्कुशंतथा नागचाप्यंकुन्तंपट्टिशादीश्चधारयेत् ३३ नरयाने

गजायस्यसोश्वमेवसमाहरेत् कटिबद्धैकनाणैराक्रियद्धनुर्युतः ३४ अर्जुनस्यनामानिविद्धस्त्र
राणपूर्वकुम जपेन्नतः प्रतिद्वैनचतुरङ्गबलैर्युतः ३५ नामश्लोकजपश्लोकांकुतश्लोकोपराजयः येषामिन्द्रो
वरश्चामोत्तरश्चोजनार्दनः ३६ अर्जुनः फाल्गुनः पार्थः किरीटीश्वेतवाहनः बीभत्सुर्विजयः कृष्ण
सव्यसाचीधनञ्जयः ३७ एतान्यर्जुननामानियात्राकालेजपेन् सनिर्जित्यरिपून्सर्वान्सुतरायो
तिचात्ततः ३८ अक्षौहिणीसङ्ख्या खद्वयंस्मरवस्विन्दुनेत्रैरक्षौहिणीमता २१८७०० अक्षौ
हिणांसम्प्रदिष्टरथानांचर्मधारिणाम् ३९ सङ्ख्यागणानतत्त्वज्ञैःसहस्रागयेकविंशति जयर्थ
क्षौशतान्याहुस्तथाभ्रश्वसप्तनिः २२० गजानानुपदीमाणमेतदेवविनिर्दिशेत् सेयंचतुरङ्गबल
तीनांसहस्राणिनवशतानिच २१ शतानित्रीणिपञ्चाशच्छराणांशस्त्रधारिणाम् पञ्चषष्टिस
हस्राणिनवाश्वानांशतानिच २२ रथोनवतिरित्याहुसङ्ख्यानतत्त्वविशोजनाः अक्षमहा
क्षौहिणीसङ्ख्या खद्वयंनिधिवेदास्त्रिचन्द्राश्वनिहिंसाभिः महाक्षौहिणीकामोक्षासङ्ख्या

वि. चि. १०

गणितकोविदैः २३२१२४९०० कोट्यस्त्रयोदशतपालक्षाणामेकविंशतिः २१ चतुर्विंशसहस्रा
णितपानवशतानिच ॥ महौहिणिकांप्राहुरिमांतत्वविशेजनाः २५ महौहिणिकायानुरपाः
कोटिमिताःस्मृताः सप्तत्रिंशल्लक्षाणिगीयन्तेतत्ववेदिभिः २६ द्वादशैवसहस्राणिशतत्रयं चैवश
तानि प्रोक्तानिनवतिस्तद्वदेवमेवमनुज्ञाः २७ अश्वाश्वतुःकोटिमिताःलक्षाएकादशैव
तु सप्तत्रिंशत्सहस्राणितपाशतचतुष्टयम २८ परातयश्वसंख्याताः प्रोच्यन्तेपन्नपस्वतः ष
ट्कोट्योऽशीतिर्लक्षाणिपञ्चाधिकशतानिच २९ हूषणिश्वसहस्राणांतपाशतचतुष्टयम प
ञ्चाशदितिसंख्याताअक्षौहिणिकाबुधैः ३० सेनानांएषकरथाश्चामानि एकोगजोरथ
श्चैकोनराः पञ्चपरातयः त्रयश्चतुरगास्तज्ञैः पत्तिरित्यभिधीयते ३१ तिसृभिः पत्तिभिःसेना
मुखंतत्परिकीर्त्तितम त्रिभिस्सेनामुखैर्गुल्मस्तत्त्रयेणागणाः स्मृतः ३२ त्रिभिर्गणोवाहिनीस्या
त्तस्याक्षिसप्तभिरेवच एतन्नानात्रयेणोक्तचमूस्तेयाविचक्षणैः ३३ चम्वास्त्रयेणाविक्षेपोऽनीकि

नीविबुधोत्तमैः अनीकिनीदशगुणांप्राहुरक्षौहिणींबुधाः ३४ अक्षौहिण्याःसंख्यकेः सप्तसा
प्तशतैः सप्तकानिसहस्राणिगजानामेकविंशतिः ३५ एवमेवरथानांतुसंख्यानं कीर्त्तितं
बुधैः पञ्चषष्टिसहस्राणिशतानिदशैवतु संख्याताःपुरागाःतत्रैविनाश्वतुरङ्गमैः नराणांश
तसहस्राणिसहस्राणितपानव ३७ शतानित्रीणिचात्यानिपञ्चाशच्चपरातयः गजसंख्या
२१८७० रथसंख्या २१८७० अश्वसंख्या ६५६१० परातिसंख्या २०९३५० इत्यक्षौहिणी
मानम अथमहत्पात्रिलक्षणम एकोदशमहत्सैन्यंयोधयेयस्तुधन्विनाम ३९ शास्त्रश
स्त्रप्रवीणाश्चमहत्पक्षइतिस्मृतः अमितान्योधयेयस्तुसम्प्रोक्तोऽतिरथस्तुसः ४० रथीत्येके
नयोधयेन्नरनाथ हैरथोमतः अथ ग्रहविधिं मुख्यैरागमाएषतत्पञ्चपरातयः २४०
पाञ्चयोग्रहमारकार्यो ग्रहस्यादविधिः स्मृतः अथ ग्रहमेरा ऋौन्त्रोवत्साकाकलि
कारणोरेवाभिधोमतः ४१ स्त्रीपुंसपताकाश्चसवेतोभद्रउज्जेपो ग्रहेश्वरंवशकरंचक्रं
चमकरांतपाःकमलंशंखोकार्यस्मरहान्येवप्रकल्पयेत् अथयुद्धविधिः येमहाराजपुत्राश्च

स्याश्वासेवकजातम: ४१ नात्मनि पार्श्वेस्थापयेन्नृप: यस्मिन्कुलेय: पुरुष: प्र
धान: समरेयत्नेन हिरण्यार्थं न मिन्नि ऐक्यमासूत्रेत्रनाभिमर्दं कूरकाचहन्नि वरंच
त्रमारभतेमरणात्त्रासमुपागिचेत् अपिचत्यजेत्प्रियैस्सत्यंवदेवमुपमाप्नुयात् ४२ अपिच
ज्वशतमुपमर्दनिमहतीचमम् अपवापन्यघरमत्तविनयज्ञ: निवर्त्तिन: ४३ पुन: सकुनि
संपन्नहयाजिनोमुदितवेला: आकर्णपलिताधोधा: सदामेजपवारिन: ४८ पास्परानुरक्ता
येयोधाराजकुलधनुधरा: पदहस्तासुरणारक्षा स्तेजयन्तेरणेरिपून ४९ एक: कापुरुषोरणेवाये
नमहतीचमम् तंरोधेमनुहो द्यंतेयोधा: भरतमाच्छपि २५० इतिवातनयाचेचमम ग्रामहतो
चमू: अथामिचमहावेगात्त्वत्सामरणात्त्व ५१ मनुभग्नेषुसैन्येषु विद्रुतेषुनिवर्त्तने। पदप
रिभ्रमधर्ममलभतेफलमत्तमम ५२ हयचेवपुरुषौलोकेसर्वमाप्तलभेरिनो परिव्राड्योगयु
क्तश्चरणोचाभिमुखोहत: ५३ मत्रयत्रहत: भर: शत्रुभि: पीडवेच्छिन: अत्रयंत्नभतेलोकं
रिक्तावंतमाधते १४ मूर्च्छितेनेवविक्लेनाशत्रुंनाय योधिनम पलायमानंशरणागतंच

नहिंसयेत ५५ भीरुपलायमानोपिनाचेद्भोवलीयसा कदाचिच्छरतांयातिमरणोद्भूतनिश्चय: ५६
समाप्यमहतीसेनांचतुरङ्गंमहीपति: अहपित्वाग्रत: भूरास्थापयेज्जयपिप्सया ५७ अल्पायांवा
महत्योवासेनायामितिनिश्चय: हर्षोत्पादगलस्यैकोजयस्तत्राउच्यते ५८ अन्येनंवायतोवानिए
क्षेभानुर्वेयांसिच अनुभवन्नेमेपाश्चयस्मत्तस्मरणोजय: ९ अपूर्णनैवमर्त्तव्यंसम्पूर्णनैवजीवति
तस्माद्वैर्यैविधातव्यंहन्नआपत्वाहिनी ६०जितेत्वश्रीर्मनेस्वर्गे: कीर्त्तिश्चधरणीतले तस्माद्वैर्यैवि
धायासुहन्नव्यापत्वाहिनी ६२ इतियुद्धविधि: इतिश्रीशाङ्गधरविरचितावीरचिन्तामणि: समाप्त

काश्यंकलेखितेबवीरचिन्तामणिर्भगवानलाभशर्मणि संवत्१९२३ आश्विनशुदि ८ भौमे

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017